

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002843

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 09-08-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Васильчук Григорій В'ячеславович

2. Hryhorii V. Vasylchuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 014

Назва наукової спеціальності: Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Середня освіта (фізична культура)

Дата захисту: 08-08-2024

Спеціальність за освітою: Менеджмент організацій і адміністрування. Середня освіта (Здоров'я людини).

Місце роботи здобувача: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА ОЗДОРОВЛЕННЯ»

Код за ЄДРПОУ: 45048863

Місцезнаходження: вулиця Петлюри Симона, 28, Київ, 01032, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 80

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.25.09, 77.03.05

Тема дисертації:

1. Формування культури рухів учениць основної школи з порушеннями постави на уроках фізичної культури
2. Formation of movement culture of middle school girls-students with postural disorders in physical education lessons

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження присвячено проблемі підвищення ефективності фізичного виховання учнів 5-9 класів з ослабленим здоров'ям, зокрема, теоретично обґрунтовано, розроблено та експериментально перевірено методiku навчання культури рухів учениць основної школи з порушеннями постави на уроках фізичної культури. Шкільний вік є сприятливим для розвитку рухової функції, формування гарної статури, правильної постави і ходи, пластичності координованості, що визначає культуру рухів. Культура рухів забезпечує точне вирішення рухового завдання, є основою навчання фізичних вправ, одним із критеріїв нормального фізичного розвитку, сприяє кращому керуванню власними рухами. Порушення постави займають одне з провідних місць у структурі захворюваності школярів з позитивною віковою динамікою. В учнів підліткового віку виникнення цієї патології може бути зумовлене зміщенням загального центру маси

тіла у зв'язку нерівномірністю темпів розвитку організму в період статевого дозрівання. Помічено, що учні, які не мають відхилень у розвитку постави, рухаються вільно та розкуто, їх внутрішні органи розташовані правильно та працюють оптимально, а, діти з порушеннями постави, як правило, мають косметичні дефекти статури, відхилення у фізичному розвитку, супутні соматичні захворювання та знижені рухові можливості, зокрема і недостатній рівень культури рухів. Культура рухів пов'язана з технікою фізичних вправ, особливо з якісними її параметрами (гармонія, узгодженість, автоматизація рухів). Важливість формування культури рухів учнів-підлітків пов'язана з дисбалансом морфофункціональних аспектів дорослішання, а дівчат – з руховою естетикою – пластичністю, ритмічністю, легкістю, граційністю рухів. Однак у змісті чинних навчальних програм з фізичної культури для учнів 5-9 класів формуванню культури рухів уваги не приділено. Це зумовлює актуальність теми дослідження та необхідність подальшого наукового пошуку. Аналіз сучасної педагогічної теорії та практики показав, що максимального оздоровчо-розвивального ефекту від занять фізичними вправами з учнями підліткового віку з ослабленим здоров'ям можна досягнути шляхом упровадження диференційованих рухових методик, розроблених з урахуванням функціональних порушень у розвитку організму. Деформація постави характеризується асиметрією м'язового тону, ослабленням м'язів, котрі утримують правильне розташування центру мас тіла, через що спостерігаються зміни у біомеханічній структурі поз, рухів, ходи. Для дівчат характерне краще засвоєння якісних характеристик вправ, пластичності, координованості та гнучкості. Успішність швидкого і якісного навчання рухів визначається розвитком координаційних здібностей, формування навичок рухової культури. Постава є чинником, що впливає на красу та естетику рухів. Культура рухів формується у процесі індивідуального життя, однак молодший і середній шкільний вік є найбільш сприятливими для цього. Вивчено фізичний розвиток, стан постави та рухові можливості дівчат 14-15 років. Учителі фізичної культури визначають важливе значення профілактики і корекції порушень постави школярів підліткового віку за допомогою дозованих рухових навантажень різної спрямованості. При цьому педагоги констатують, що здебільшого в учениць 8-9 класів різні відхилення у розвитку постави мають набутий характер і є незначними, тобто зумовлені відсутністю навички правильної постави, недотриманням здорового способу життя, наслідком довготривалого несиметричного статичного навантаження під час незручних поз навчальної діяльності, низькому рівні культури рухів тощо. Встановлено, що 28,4% дівчат 14-15 років мають різні порушення постави, з яких 80,4% учениць мають сутулість (кіфотичну поставу), інші 19,6% школярів – сколіотичну поставу у різних варіантах вертикального викривлення хребта. За індексом маси тіла визначено, що середньогрупові показники маси тіла здорових учениць та дівчат з деформацією постави 14-15 років відповідають віковим нормам його довжини. З'ясовано, що показники силової витривалості тулуба і спини, гнучкості у здорових дівчат достовірно вищі, ніж у їх ровесниць з порушеннями постави ($p \leq 0,05$); достовірної різниці у рівні пластичності рухів, рівноваги, довільного розслаблення м'язів і відчуття ритму здорових дівчат і в учениць з дефектами постави не виявлено ($p > 0,05$). Інтегральний показник культури рухів, що характеризується загальною координованістю рухів, в учениць 9 класів достовірно вищий, ніж у дівчат 8 класів; також він достовірно вищий у здорових школярів, ніж у їх ровесниць з дефектами постави ($p \leq 0,05$).

2. The dissertation study is devoted to the problem of increasing the effectiveness of physical education of students of grades 5-9 with impaired health, in particular, the methodology of teaching the culture of movements of middle school students with postural disorders in physical education lessons is theoretically grounded, developed and experimentally verified. School age is favorable for the development of motor function, the formation of a good physique, correct posture and gait, plasticity of coordination, which determines the culture of movements. The culture of movements provides an accurate solution to a movement task, is the basis of learning physical exercises, one of the criteria for normal physical development, and promotes better control of one's own movements. Postural disorders occupy one of the leading places in the disease structure of schoolchildren with positive age dynamics. In adolescent students, the occurrence of this pathology can be caused by a shift in the general center of mass of the body due to the uneven development of the body during puberty. It was noticed that students who do not have deviations in the development of posture, move freely and freely, their internal organs are located correctly and work optimally, while children with disorders of posture, as a rule, have cosmetic defects

of the body, deviations in physical development, concomitant somatic diseases and reduced motor capabilities, in particular, insufficient movement culture. The culture of movements is connected with the technique of physical exercises, especially with its qualitative parameters (harmony, coherence, automation of movements). The importance of forming the movement culture of teenage students is related to the imbalance of morpho-functional aspects of growing up, and for girls - to movement aesthetics - plasticity, rhythmicity, lightness, and grace of movements. However, no attention is paid to the formation of the culture of movements in the content of current physical education programs for students of grades 5-9. This determines the relevance of the research topic and the need for further scientific research. The analysis of modern pedagogical theory and practice showed that the maximum health and development effect of physical exercises with adolescent students with impaired health can be achieved by implementing differentiated movement methods developed taking into account functional disorders in the development of the body. Deformation of the posture is characterized by asymmetry of muscle tone, weakening of the muscles that maintain the correct location of the body's center of mass, due to which changes in the biomechanical structure of postures, movements, and gait are observed. Girls are characterized by a better assimilation of the qualitative characteristics of exercises, plasticity, coordination and flexibility. The success of fast and high-quality training of movements is determined by the development of coordination abilities, the formation of movement culture skills. Posture is a factor that affects the beauty and aesthetics of movements. The culture of movements is formed in the process of individual life, but junior and middle school age are the most favorable for this. The physical development, posture and movement capabilities of girls aged 14-15 were studied. Physical education teachers determine the importance of prevention and correction of posture disorders of teenage schoolgirls with the help of dosed motor loads of different orientations. At the same time, the teachers state that, in most cases, in 8th-9th grade students, various deviations in the development of posture have an acquired character and are insignificant, that is, due to the lack of proper posture skills, failure to observe a healthy lifestyle, a consequence of long-term asymmetric static load during uncomfortable postures of educational activities, low levels of movement culture, etc. It was established that 28.4% of girls aged 14-15 years have various posture disorders, of which 80.4% of schoolgirls have stooping (kyphotic posture), the other 19.6% of schoolgirls have scoliotic posture in various variants of vertical curvature of the spine. According to the body mass index, it was determined that the average group weight indicators of healthy schoolgirls and girls with postural deformity of 14-15 years correspond to the age norms of its length. It was found that indicators of strength endurance of the trunk and back, flexibility in healthy girls are significantly higher than in their peers with postural disorders ($p \leq 0.05$); no significant difference was found in the level of plasticity of movements, balance, voluntary muscle relaxation, and sense of rhythm between healthy girls and schoolgirls with postural defects ($p > 0.05$).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Liakhova N., Cheng Peng, Kotov S., Afanasiev A., Sirenko V., Vasylichuk H., Samolenko T. (2022). Individual rate of motor activity as a criterion for assessment of students' physical health. *Acta Balneologica*, 3(169), P. 252-257. doi: 10.36740/ABAL202203109. <https://actabalneologica.eu/03-2022/>
- 2. Васильчук Г.В., Малечко Т.А. Особливості формування культури рухів учениць 5-9 класів на уроках фізичної культури у сучасному освітньому вимірі. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури

(фізична культура і спорт). 2021. Вип. 8(139). С. 38-41.

- 3. Васильчук Г.В. Вплив фізичної підготовленості дівчат 11-15 років із порушеннями постави на формування культури рухів. Гірська школа Українських Карпат. 2022. Вип. 26. С. 115-118.
- 4. Васильчук Г.В., Редькіна М.А., Малечко Т.А. Сучасні підходи до формування культури рухів в учениць основної школи з порушеннями постави. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені 13 М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2022. Вип. 3К(147)22. С. 71-74.
- 5. Васильчук Г.В. Особливості підвищення мотивації до уроків фізичної культури учнів з порушеннями постави. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2023. Вип. 3К (162). с.81-84.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дьоміна Жанна Геннадіївна

2. Zhanna G. Domina

Кваліфікація: к.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8315-6590

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=ru6bm_wAAAAJ;
<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216396079>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чупрун Наталія Федорівна

2. Nataliia F. Chuprun

Кваліфікація: к.пед.н., доцент, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4393-1414

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=uHvJorMAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, буд. 30, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ляхова Інна Миколаївна

2. Inna M. Liakhova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8711-2229

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 02136554

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Департамент освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Омельчук Олена Володимирівна

2. Olena V. Omelchuk

Кваліфікація: к.пед.н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1771-730X

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com/citations?user=hbSfe7MAAAAJ&hl=uk>;
<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57211339627>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ареф'єв Валерій Георгійович

2. Valerii H. Arefiev

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0567-8331

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=Eb5jZQUAAAAJ>; Scopus Author ID: 57216394028; ResearcherID: HGB-9785-2022

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Тимошенко Олексій Валерійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Тимошенко Олексій Валерійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кліваденко Наталія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна